

Ne érints engem!

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 32. szám, 2020. augusztus 7.

Köszönöm Szilasi Györgynek, hogy felkarolta *Noli me tangere* című írásom ([ÉS, 2020/29., júl. 17.](#)) néhány gondolatát, amire az alábbiakban röviden reflektálok. A hozzászólást megelőzően nem gondoltam ugyan át a „ne érints!” és a „ne tartóztass!” kifejezések közötti különbséget, most azonban már megtehetem. Ennek eredményeként továbbra is inkább az előbbi, mint az utóbbi változatot részesítem előnyben, mert jobban megfelel írásom mondandójának.

A *Vulgatában* szereplő „tangere” ige jelentése: érint, megkarcol, illet valakit. A „koiné” evangéliumban szereplő imperatív ige – „μή μου ἅπτου!” (mé mou haptou!) – magyarul így hangzik: „ne érints engem, engedj!”, „ne tarts fel!”, „ne tarts vissza!”. A „ἅπτομαι” (haptomai) ige alapjelentése: érint, csüng rajta, de azt is jelenti, hogy hatást gyakorol a másakra, változást idéz a másokban elő. A magyar bibliafordításokban egyaránt előfordul a „ne érints engem!” és „ne tartóztass!” változat, fordítástól függően.

Elismerhetjük: ha a modern nyelveket nézzük, a magyaron kívül más nyelvben is elterjedtebb a „ne tarts vissza!”, mint a „ne érints!” változat (a németet kivéve). Utóbbi jelentése szigorúbbnak tűnik, hiszen a tilalom nem csupán arra vonatkozik, hogy megállítani valakit, hanem már arra is, hogy egyáltalán megérinteni valakit. Utóbbi spirituális tartalma erőteljesebb, hiszen a tabu valamilyen formája köszön itt vissza, ami általános érintkezési tilalmat von maga után, a COVID-19 által keltett helyzetben pedig a szociális távolságtartás spirituális magva éppen egy ilyen tabu. Teljesen természetes, hogy az arra érzékeny emberek a járványügyi intézkedések közvetlen jelentésén túl spirituális tartalmat is belefűznek a korlátozásokba, amihez a „ne érints!” elvont misztikája jobban illik, mint a „ne tarts vissza!” aktivizmusa és dinamikája.

Lehetséges olyan értelmezés is, amely abból indul ki, hogy a „koiné” változatban szereplő igenek modern nyelvre fordítva a „ne tartóztass!” kifejezés jobban megfelel, mint a „ne érints!” Erre abból lehetne következtetni, hogy az eredeti ige folyamatos jelenben (praesens imperfectum) van, nem pedig a mozzanatosságnak megfelelő „aoristos” („praeteritum instans”, vagyis beálló) igealakban. Ezzel szemben viszont az vethető fel, hogy a mozzanatossággal nemcsak folyamat állítható szembe, hanem a cselekvést lényegében időtlenségbe merevítő közönséges jelen is, amely inkább képes a fent hivatkozott elvont misztikumot érzékeltetni, mint egy beálló múltban lévő igealak.